

Meie Maa

AASTAST 1919

Kui grimmi lõhn on kauneim

„.../ teie ei oska aimata, kui tugevasti tõmbab mind näitlemine, teater. Mulle on see ääretult kallis, kõige kaunim lõhn on grimmi oma. Ja mõistke mind palun, ma ei saa praegu ilma sellest elada. Ta on mulle vajalik. Vajan teda kui isa viiulit, ema laulu, vanaema toidukeetmist.”

See tsitaat on raamatust „Unustamatu Jaan Saul”, kus füüsikatudeng, hilisem lavakooli I lennu vilistlane, väljendab 1958. aasta kirjas oma vanematele vastupandamatut soovi eriala vahetada.

Tänavu Kuressaare gümnaasiumi lõpetanud kahe klassivenna tõmme näitlejaamet ja teatri poole näib olevat sama suur. Loobudes lõpuaktusest ja pelgamata tihedat konkurentsi, saavad noormehed erinevalt Jaan Saulist asuda oma unistust ellu viima kohe.

Sügisel õppetööd alustava kursuse juhendaja Jaak Prints sõnul võiks nelja aasta pärast lavakunstikooli XXXI lennu lõpetanu olla mänguline, erialaselt haritud, iseseisvalt mõtlej, ennastunustavalt loominguline, teadmisanuline ja mitmekülgne.

Selleks teile, Rasmus Vendel ja Juhan Soon, erksust ja jõudu!

8. juuli 2020

Tsitaat

Anonüümsus ajakirjanduses ei ole patt

Eesti Ekspressi poolt alustatud Aivar Mäe võimaliku ahistamisega käsitletule algset fookust on püütud kahetsusväärset visalt suunata vähemolulistele radadele, muuhulgas anonüümsuse allikate pisendamise, halvustamise ja ka päevavalgele tirimise suunas.

Anonüümsus ja anonüümsed allikad olid, on ja jäävad ajakirjanduse ning kaasaegse ühiskonna lahutamatuks osaks. See pole kindlasti omaette eesmärk, aga pigem kasvav paratamatus. Anonüümsuse allikate kasutamise loogika on võrdlemisi lihtne: kui toimetuse näeb, et info, mida allikas on valmis vaid anonüümselt avaldama, on ühiskondlikult oluline ja toimetusele allika usaldusvääruses kindel, siis seda ka tehakse. /.../

Anonüümsusel ja anonüümsusel on aga suur erinevus. Üks eksiarvamustest on, et anonüümne allikas on võrdset anonüümne nii avalikkuse kui toimetuse mõttes. /.../

Sõel ja valik, et anonüümne allikas saaks meie väljaannetes tribüüni, on tihedalt anonüümsuse peab olema ühiskondlikult motiveeritud. Selleks on loogilised kontrollküsimused ja taustauuring, mis peab kasvatama usku anonüümsele sisu paikapidavusse.

Maailma ajakirjandusajalugu teab sadu juhtumeid, kus allikad on siiski ka toimetustele jäänud anonüümseks. Ja lekitatud faktid on vastanud 100% tõele. Näiteks nn Panama paberite juhtum, kus ajakirjanike ette jõudis 11,5 miljonit dokumenti, mis tõestasid, kuidas riigipead, poliitikud ja suurärimehed on varjanud oma vara maksuparadiisides.

Anonüümsus ei vähenda mitte mingil juhul allika usaldusväärust, adekvaatsust või olemasolu. Viimase 10–15 aasta jooksul on kõikjal maailmas erinevatel põhjustel kasvanud anonüümsete allikate hulk – see on omamoodi peegeldus ebakindlast maailmast. Ma ei usu, et ükski toimetuse on anonüümsele üle õnnelik, aga polariseerunud ühiskond, viha, kättemaks ja hirm sunnivad kirjustasi allikaid kaitsma.

Delfi, 7. juuli 2020

Doktriini-Eesti ja vaba Eesti

Peeter Olesk
arvaja Tähtvere mõisast

Oskussõnal „doktriin“ on eesti keeles mitu vastet. Minust vanemad inimesed mäletavad veel mõistet „Hallsteini doktriin“, mis Saksamaa Liitvabariigi tähistas selle autori järgi Lääne-Saksamaa välispoliitilist orientatsiooni ja mitte üksikute artiklitena, vaid õpetuse ning tegevusjuhina.

Kristlik demokraat Walter Hallstein (1901-1982) oli Saksamaa Liitvabariigi välisministreeriumi pikaajaline kantsler, aktiivne eurointegreerimise ja iseseisva Iisraeli riigi pooldaja, kellele omistatakse käsitlus Saksamaast nägi ette Saksa Demokraatliku Vabariigi rahvusvahelise isoleerimise, mis äraseletatult tähendas eitavat suhtumist nn idablokki ning sakslaste esindatust rahvusvahelistes suhetes üksnes liitvabariigi kaudu.

Doktriini autor ei olnud Hallstein ise, selle löid hoopis teised inimesed, kuid Hallsteini käes olid hoopis doktriini rakendamiseks.

Sillariik ja vabaturumajandus

Mõistes alamal doktriini kui riigi rahvusvahelise poliitilise asendi ja suundumuse määratlemise alust, jääb ma Eestis häta nende aluste autorite nimetamisega, aga vahet ei oleks väga palju, kui arvan, et selliseid doktriine on olnud mitu.

Üks seisnes 1980. aastate lõpul selles, et Eestis ei tohi elada Moskva järgi ja Moskva Kremli moodi. XX sajandi algul nimetas Mulgimaa abjalane, karikaturist ja kirjanik Karl August Hindrey seda mitte rahvusluseks, vaid separatismiks. 1990. aastate algul polnud ei Soome Vabariik ega põhjamaaine heaoluühiskond Eestis (enam) mingi üleüldine ideaal, nagu polnud seda ka nn lausliberalism.

Ideaaliks või umbisikuliseks doktriiniks sai sillariik või Põhjamaade Hongkong ja ühele osale poliitikuist/ärimeestest ka vabaturumajandus. Neist on kõige kestvam olnud sillariigi-doktriin, ehkki see eeldab uut moodi majandussuhteid Venemaa ja Venemaa-taguse Hiinaga, kuna kõige lühinägelikumaks on osutunud kujutus Põhjamaade Hongkongist Tallinnas.

Mis puutub aga lausliberalismi, siis see sõna võeti kasutusele vaimuvaesusest olukorras, kus omandiform oli alles oma algjärgus ning temast tingitud ühiskondliku kihistumisega ei tegeldud õieti rohkem kui loosungi „riik on halb peremees!“ piires. Seejärel seati päevakorda jõudmine viie rikkaima riigi hulka, justkui see oleks puhtalt raamatupidamislik operatsioon.

Nüüd on siis püstitatud eesmärgiks muutuda Põhjamaade Hongkongist Läänemere Šveitsiks

– andmata endale pisutki aru, et Šveitsi ümbritsevad Prantsusmaa, Saksamaa, Liechtenstein, Austria ja Itaalia igauks omapoolse liigendatusega, Baierimaa koos tema regionaalse isepäisusega, Põhja-Itaalia ühes sealse separatismi ja Prantsuse Alsace, mis pärast Teist maailmasõda on tugevasti prantsustunud, ent tunnustab saksa keelt eriti hariduskeelena.

Eesti naabrid on hoopis teised, kuid mis peasi, me ei asu ei Euroopa ega Põhja-Euroopa südames ja kui maailma läänepoolkera rahvastele võib Šveitsi tutvustada tema endana, siis Eestit tuleb tutvustada Soome lahe ja Soome Vabariigi kaudu. See oleks geograafiline määratlus.

Pärast BREXIT-it muutub Euroopas poliitiliste jõudude tasakaal kolmnurga asemel sirgjooneliseks.

Poliitilise määratluse tingivad välispidiselt naaberriigid, millest Šveitsi suhtes on Prantsusmaa tuumariik ja ÜRO julgeolekunõukogu veto-õigusega suurriik, Saksamaa on osalt okupeeritud ja jääb selleks ka USA ekspeditsioonikorpuse radikaalse vähendamise järel, Austria on kokkuleppeliselt neutraalne ning Põhja-Itaalia separatism ei ole kuskile kadunud.

Seevastu Eesti Vabariigi naaberriik on mandril „ainult“ Vene Föderatsioon ja Läti Vabariik, Läänemere ääres lisaks neile ka Leedu Vabariik, Poola, Saksamaa, Taani, Rootsi ja Soome (jätan nende riikide ajaloolised maakonnad siin kõrvale). Kui nn suur raha otsib kohta „kus sa saad“, siis vaatab ta Saksamaale ja Venemaale, mitte aga Pärnusse või Sillamaale – kuigi mõlemas linnas on sadamad rahvusvahelised.

Kellad, juust ja pangasaladused

Milles avalduksid Eesti kui Läänemere Šveitsi eelised? Kui selleks on tugev kohalik omavalitsus, siis paberil võib-olla küll, kuid mitte looduses, sest inimkonna sotsiaal-antropoloogiline ajalugu kinnitab ikka ja jälle: rahvastiku asustustihedus kasvab sedamööda, kuidas inimesed koonduvad rannikule.

Eesti Vabariik ei tasakaalustaks kunagi Vene Föderatsiooni erihuve.

Meri annab alati suurema liikumisvabaduse kui sisemaa. Jah, helveetslastel on kellad, juust ja pangasaladused ning Vatikani oma kaardivägi, aga nii lähedal Euroopa südamele, kui Šveits asubki, oleks eksitus unustada, et pärast BREXIT-it muutub Euroopas poliitiliste jõudude tasakaal kolmnurga asemel sirgjooneliseks, kusjuures lisanduvad uued tegurid – Saksamaal väga mõjukas islamistlikkus ja Saksamaal-Prantsusmaal sõltuvus Venemaa-poolsest energeetilise

ressursi ekspordist.

Vaadeldes sotsiaalmajanduslikke arenguid Šveitsi ümber pisut süvemalt. Saksamaa on olnud väga pikka aega riik sotsiaalse turumajanduse alusel (oli seda äärmuslikus vormis juba enne Teist maailmasõda).

Põhja-Itaalia ei ole kunagi tahtnud subsideerida Itaalia lõunaosa, pigem vastupidi. Prantsusmaa suuremastaabiline majandus põhineb alates XVII sajandist protektsionismil, inglise koloniaalmajandus on olnud muu Euroopa suhtes isolatsioonistlik.

Madalmaal on endine koloniaalimpeerium, Taanis on andnud tooni vasakpoolsus. Ükski neist riikidest ei ole tahtnud eksisteerida nagu Ameerika Ühendriigid või Hiina Rahvavabariik või Vabaduse saar nimega Kuuba või Kanada või Austraalia.

Muidugi võib unistamisi oletada, kuidas just Šveits oma rahvusvahelisel tunnustatud neutraliteediga tasakaalustab ümbruskaudsete riikide erihuve, aga Eesti Vabariik ei tasakaalustaks kunagi Vene Föderatsiooni erihuve ja teiseks ei saa Eesti Vabariik üksinda dikteerida oma erihuve väljaspool Euroopa Liitu ning bilateraalseid suhteid nende riikidega, mis Euroopa Liitu (veel) ei kuulu. Nendest on Eestile kõige tähtsamad Ühendkuningriigid, Kanada, USA, Jaapan ja Hiina meist kaugemal ja Ukraina, Gruusia ja Türgi meile lähemal. Seejuures võivad need suhted olla vägagi dünaamilised – kui mõelda näiteks Kaspia-taguste alade energeetilisele ressursile.

Säästupoliitika paberil

Kõike seda arvestades püstitaksin ma lähemate aastakümnete põhiprobleemi hoopis teistsi kui selle järgi, missugune riik võiks olla Eestile poliitiliseks eeskujuks. Küsiksin nimelt, millisesse vahekorra jäävad muutuv Euroopas integratiivsed ja regionaalsed asjaolud?

Omalt poolt arvan, et regionaalsed tegurid muutuvad aeglasemalt kui integratiivsed, aga mitte nõnda, nagu oleksid regionaalsed tegurid üle Euroopa ühetalised, vaid hoopis nii, et regionaalsed tegurid jaotab ümber esmajoones energeetilise ressursi ehk täpsemalt see asjaolu, kui suur osa sellest ressursist tuleb Euroopasse idast ja kui pikaks ajaks kehtib Euroopas energeetiline säästupoliitika.

Jällegi, puhtalt paberi peal võib toda säästupoliitikat käsitleda ka kui gaasipedaali õhtumaise ühiskonna tehnoloogilises arengus, ent ma vaataksin ka siin asjale teisest otsast: et säästupoliitika võib toimida „vabalt“ kui integratiivne tegur alles siis, kui ressursi jääb üle (nagu ka siis, kui teda tuleb juurde osta), on vaja nii säästu kui ka poliitikat. Kui pole ei üht ega teist, on meil ainult vaesus.

See on probleem, mitte uema rahvalaulu värsside „Missugused ajad? Millised inimesed need küll on“, kui Narva elab Eesti moodi ümbertegemine sõnadele „Meie elame nagu maal sel, kus valitseb meid Wilhelm Tell“.

Tsitaat

EKRE, kus on loogika?

EKRE tegeleb oma viimastes avaldustes mõistete asendamisega, soovimata märgata, et välismaalt tuleb meile mitte ainult „odavat tööjõudu“, vaid ka spetsialiste, keda Eestis lihtsalt pole kuskilt saada, kirjutab Delovõje Vedomosti peatoimetaja Polina Volkova. /.../

Väike spikker valitsusele – milliste probleemidega peab tegelikult tegelema. Selleks vaatame tegelikult pilti ja jagame tinglikult võõrtööjõu „kalliks“ ja „odavaks“ – kvalifitseeritud ja lihttööjõuks:

– Kvalifitseeritud tööjõu puuduse probleem ongi see tegelik probleem, mis takistab meie majanduse arengut. Oleme korduvalt kirjutanud, et Eestis lihtsalt pole paljude valdkondades kvalifitseeritud töötajaid, eriti tööstuslikes. Ja see pole „odav“ tööjõud, sageli on nende palk suurem kui keskmine. Hiljuti ütles Kohtla-Järve toidutööstuse Polven Foods omanik Sergei Polujanenkov mulle antud intervjuus, et Ukrainast kvoodi järgi toidutehnoloogi palkamiseks pidi ta kuus kuud pabereid ajama. Kuus kuud! /.../

– Odavalt võõrtööjõult makstavad maksud ja töötajate õigused. Pole tähtis, kust töötaja pärit on, oluline on see, et ta töötab seaduslikult, saab oma palka ja Eesti ettevõtte on sellelt palgalt makse maksnud. Seda peaks riik jälgima – maksu- ja tolliamet, migratsiooniamet ja tööinspeksioon. Me peame võitlema mitte välismaalaste, vaid „hallide“ skeemidega.

Äripäev, 6. juuli 2020

Meie Maa

5, 10 ja 15
AASTAT TAGASI

• Suures väinas on alanud tööd vana merekaabli väljavõtmiseks. Eesti elektrisüsteemihaldur Elering asendab Virtsu-Võiküla vahel praeguse 35-kilovoldise kaabli uue, 110-kilovoldise kaabliga. Uus kaabel paigutatakse väina selle suve jooksul. Konkursi korras võitis tööd Empower AS, kelle pakkumise 9,4 miljonit eurot osutus konkursi odavaimaks. (2015)

• Juunis kasutas Roomassaare sadama teenuseid 11 kaubalaeva. Sadamast veetakse välja peamiselt puitu ja turvast. Puitu veavad välja põhiliselt Skandinaavia kontsernid, nt Stora Enso, Metsäliitto jne. Impordina tuleb sadama kaudu teede-ehitusmaterjali. Killustik tuleb sisse teede pindamiseks ja ka freesitud asfalt on Hollandist teedeehituseks sisse tulnud. (2010)

• Pühapäeval kell 18 toimub pargi kõlakojas Kuressaare Linnaorkestri kontsert „Kui on suveaeg...“, kus solistina astub üles Saaremaalt pärit ooperilaulja Aare Saal. Lauljat on palutud ka augusti alguses Kuressaare merepäevadele Albert Uustulndi lugusid esitada. Suvemusikarasi sai alguse 1997. aastal. (2005)

Meie Maa

SAARE- ja MUHUMAA
PÄEVALEHT

TEGEVTOIMETAJA Ahto Jakson

TELLIMINE: tellimus@meiema.ee või tel 666 1894,
455 3133 (ka e-ärve püsimaksega ja välismaale tellimused)
ja kõigis postkontorites.

Väljaandja: OÜ Saaremaa Raadio Trükkija: Printall

Komandandi 1, 93802

Kuressaare

e-post: mm@meiema.ee

www.meiema.ee

faks 455 3130

Trükiarv 7200

UUDISED

Ahto Jakson (uudistejuht)

ahto@meiema.ee

tel 666 1897

Oliver Rand

oliver@meiema.ee

tel 455 6064

Ardo Vahter

ardo@meiema.ee

tel 455 0584

Ivika Laanet-Nuut

ivika@meiema.ee

tel 666 1898

Angela Randmets

angela@meiema.ee

tel 455 6064

ARVAMUS

MAJANDUS

MAAELU

ELURATAS

SPORT

LISALEHD

FOTOGRAAF

Sirli Tooming

sirli@meiema.ee

tel 455 0588

Sirli Tooming

sirli@meiema.ee

tel 455 0588

Vilma Rauniste

vilma@meiema.ee

tel 455 0589

Ants Tasa

ants@meiema.ee

tel 455 3130

Gunnar Usin

sport@meiema.ee

tel 455 5951

Anneli Tarkmeel

anneli@meiema.ee

tel 455 4800

mm@meiema.ee

tel 5376 8510

KEELETÖIMETAJA

KUJUNDAJA-

KÜLJENDAJA

REKLAAM

KUULUTUSED

KOJUKANDE PROBLEEMID tel 661 6616 (Omniva).

Janne Traumann

sirje@meiema.ee

tel 455 0587

Kati Sokko

kati@meiema.ee

tel 455 0587

Maive Kokk

maive@meiema.ee

tel 5557 7143

Eevi Laanemaa

eevi@meiema.ee

tel 455 7195

Esta Räämet

kuulutus@meiema.ee

tel 666 1894

tel 455 3133

Toimetusel on õigus kirju ja kaastöid toimetada ning lühendada nende selguse huvides. Kõik Meie Maas ja tema lisades avaldatud artiklid on autoriõigusega kaitsitud teosed ning nende reprodutseerimine, levitamine ja edastamine mis tahes kujul on ilma OÜ Saaremaa Raadio kirjaliku nõusolekuta keelatud. Kaebuste korral ajalehele sisu kohta võite pöörduda Pressinõukogusse, pn@eal.ee või tel 646 3363.